

Upute za rad u operativnom sistemu MS Windows9x

-dodatak-

Predgovor

Ovaj operativni sistem nastao je iz prijašnjih verzija operativnih sistema MS Windows 3.x. Sistem je nastao kao potreba da bi se olakšao rad na računalu, te da bi se moglo više posla obaviti u kraćem vremenu i na ugodniji način. Operativni sistem je za razliku od DOS-a grafički orjentiran, što znači da korisnik koristeći se mišem obavlja većinu posla i upravlja sa programima i njihovim radom. Ovakvim načinom korištenja računala uvelike je olakšan rad i laicima, kao i stručnim osobama jer korisnik ne mora "pamtiti" sve naredbe DOS-a da bi se snalazio na računalu te obavio svoj posao.

Dakle, **osnovna razlika** između operacijskog sistema Windows95, Windows 3.x. i DOS-a je u tome što **windowsi koriste grafičko korisničko sučelje (GUI - eng. kratica)**, a **DOS tekstualno**. Nadalje, još jedna od jako bitnih prednosti **Windows-a** je u tome što **dozvoljavaju više pokrenutih programa od jednom i razmjenu podataka između njih**.

Nadalje, bitno je za upamtiti da operativni sistem **Windows95 nema ograničenje kao DOS na naziv fajla** koji se sastojao u DOS-u od 8+3 zankova (osam znakova max. u imenu i tri zanaka max. u ekstenziji), nego **dozvoljava do preko 200 znakova u nazivu fajla**. Također valja upamtiti da se u Windows95 operacijskom sistemu direktorij naziva FOLDER.

Osnove

Kod većine računala na kojima je postavljen ovaj operacijski sistem podešen je tako da se nakon uključivanja računala Windowsi pokreću sami. Ukoliko to nije slučaj, potrebno je otkucati "WIN" i pritisnuti ENTER (naravno bez navodnika). Nakon podizanja Windows-a pojaviti će se tipka "START" na kojoj možemo kliknuti lijevom tipkom miša i odabrati neki od ponuđenih nam programa.

Pronalaženje dokumenta ili programa

Ukoliko znamo da nam se negdje na računalu nalazi dokument pod nazivom npr. POPIS.DOC, a ne znamo gdje je točno, tada ćemo kliknuti lijevom tipkom miša na START i odabrati opciju FIND. Tada će se aktivirati program FIND gdje ćemo otkucati POPIS.DOC i pritisnuti tipku ENTER, a računalo će tada pokušati pronaći taj dokument. Ukoliko to nije uspjelo, možemo probati promijeniti izbornik "Look in", gdje navodimo programu gdje da traži dokument.

U ovom programu potpuno je podržana uporaba "Joker zankova", pa tako možemo i za pretragu upisati i sljedeće :

POP*.*

što će rezultirati time da će program pretraživati disk u potrazi za svim fajlovima koji počinju sa POP i imaju bilo koji tekst nakon toga i bilo koju ekstenziju, ili drugi primjer, kada otkucamo POP*.DOC program će pretraživati disk u potrazi za svim

fajlovima koji počinju sa POP i imaju bilo koji tekst nakon toga, a nose ekstenziju DOC.

Kopiranje na disketu i sa diskete

Kopiranje možemo provesti kroz sljedeća tri koraka :

1. Pokretanje programa i odabir diskete :

Sadržaj diskete možemo pogledati tako da dvostruko kliknemo na ikonu "My Computer" i odaberemo oznaku diskete, ili tako da pokrenemo program "Windows Explorer", koji možemo pokrenuti tako da odaberemo "START", pa "PROGRAMS" te odaberemo oznaku diskete (npr. 3.5" Floppy A).

2. Odabir fajlova za kopiranje

Fajlove koje želimo kopirati možemo označiti tako kliknemo na prvi te da pritisnemo i držimo tipku SHIFT i kliknemo na zadnji fajl, te odaberemo iz izbornika EDIT opciju COPY, ili kliknemo desnom tipkom miša i odaberemo COPY. Ukoliko želimo odabrati više fajlova neovisno o redosljedu, potrebno je da držimo pritisnutu tipku CTRL (Control) i tada kliknemo na svaki fajl koji želimo kopirati te odaberemo iz EDIT izbornika opciju COPY.

3. Kopiranje fajlova u željeni direktorij

Nakon što smo odabrali fajlove koje želimo kopirati i iz EDIT izbornika odabrali naredbu COPY, trebamo sada otići u željeni direktorij (folder) i iz EDIT izbornika odabrati opciju PASTE, nakon čega će računalo kopirati one fajlove koje smo prije odabrali u taj direktorij (folder).

Kreiranje kratica (Shortcut - ova)

Ukoliko često imamo potrebu za pozivanjem nekih dokumenata ili programa, možemo si olakšati njihovo pozivanje tako da "stavimo" njihovu sličicu na desktop (radna površina ekrana - ono što vidimo ukoliko nije pokrenut niti jedan program). To možemo napraviti tako da uz pomoć ili Explorera, ili opcije Find pronađemo dokument ili program koji nas zanima, te sa **desnom** tipkom miša "odvučemo" sličicu tog programa na desktop, te pustimo desnu tipku. **Desnu tipku treba stalno držati pritisnutu sve dok ne odvučemo sličicu do željene lokacije !** Nakon toga, kada pustimo smo došli do mjesta gdje želimo ostaviti sličicu, pustimo desnu tipku i pojaviti će nam se izbornik na kojem će nam biti ponuđeno da odaberemo :

- želim li prebaciti program ili datoteku na ovu novu lokaciju
- želim li kopirati program ili datoteku na ovu novu lokaciju
- želim li **kreirati shortcut (kraticu)**
- želim li poništiti zadnju naredbu

Nakon toga odaberemo kreiranje shortcut-a (kratice) i to je to !

Provjera grešaka na disku

Što su to greške na disku i kako nastaju, pogledaj u skriptu o DOS-u. Za pokretanje programa za popravak grešaka na disku potrebno je napraviti sljedeće :

1. kliknemo na START

2. odaberemo PROGRAMS
3. odaberemo ACCESSORIES
4. odaberemo SYSTEM TOOLS
5. odaberemo SCANDISK

Nakon toga najbolje je uključiti opciju Automatically Fix Errors (uključujemo je tako da kliknemo lijevom tipkom na kvadratić kraj nje i pojaviti će se kvačica), zatim odaberemo disk koji želimo pregledati (obično je već postavljeno na C:) i kliknemo na tipku START (tipku koja se nalazi u programu, ne onu nakojoj pokrećemo programe).

Nakon što je program završio, prikazati će nam podatke da li je našao i popravio greške i koje su bile, te čekadi od nas da potvrdimo to na tipku OK. Nakon toga zatvorimo program.

Defragmentiranje diska

Računalo kada snima podatke na disk i kada radi sa njima, ne snima uvijek sve “jedno do drugog”. Uzmimo npr. da na disku imamo 100 nekih jedinica. Računalo treba snimiti neku datoteku koja je dugačka 10 tih jedinica. Ono će snimiti jedan dio od tih deset jedinica na npr. područje od 20-25, drugi dio na područje od 40-41 treći dio na područje od 80-83 itd. Kada mi pokušamo pristupiti tim podacima (bilo da se radi o programu ili o dokumentu) on isto tako mora prvo pregledati i pročitati gdje je snimilo prvi dio podataka, preskočiti jedan dio (gdje nije snimljeno), učitati drugi dio podataka, pa opet preskočiti i tako dalje...

Vidljivo je da se tu gubi dosta vremena, pa su stoga i napravljeni programi togog tipa. Naime, šta oni rade...

Defragmentiranje diska je procedura kada se svi takvi podaci (dokumenti, programi i ostali fajlovi) slažu “onako kako bi trebali biti”, tj. računalo ih premješta i ponovno snima u jednoj cjelini, tako da pri sljedećem očitavanju tih podataka očitavanje će teći puno brže, jer tada više nema potrebe da se preskaču neki podaci koji nam ne trebaju, zbog toga što su sada svi podaci “snimljeni po redu”.

Defragmentiranje diska obično traje dosta dugo, a može i potrajati do nekoliko sati, ovisno o brzini Vašeg računala. Defragmentiranje diska možemo pokrenuti tako što odaberemo START, pa PROGRAMS, zatim ACCESSORIES te SYSTEM TOOLS, nakon toga pokrenemo program DISK DEFRAGMENTER. Program će nas tada priupitati koji disk želimo defragmentirati, a kada to odaberemo, kliknemo na OK. Tada će nam predložiti da li trebamo ili ne defragmentirati taj disk, te ukoliko želimo kliknemo na START (ne onaj na kojem pokrećemo programe !). Nakon toga program će nam prikazati postotak završenog posla, te kada završi, priupitati će nas da li želimo izaći iz programa, na što je najbolje odgovoriti potvrdno (kliknemo na YES)

Gašenje računala

Računalo gasimo tako da odaberemo (kliknemo lijevom tipkom miša na) START pa SHUT DOWN, te nakon toga odaberemo opciju SHUT DOWN THE COMPUTER te kliknemo na YES. **Prije ovoga trebamo snimiti sav svoj posao** i zatvoriti programe sa kojima smo radili, jer **ako to ne učinimo, sve promjene** će biti **zaboravljene** (obrisane). (neki programi će prije gašenja pitati da spremite izmjene, a neki ne, pa se preporuča prije gašenja spremi podatke...)

Računalo tada možemo ugasiti.

Također nam je ponuđena i opcija RESTART COMPUTER IN MS-DOS MODE, koju ako odaberemo, računalo će izaći iz operativnog sistema Windows95 i podići operativni sistem MS-DOS. Kada se nalazimo u njemu, i završimo sav posao, računalo možemo jednostavno ugasiti, ili ako želimo ponovno otići u Windows95, trebamo otkucati EXIT.